

MLADINSKI INTERDISCIPLINARNI RAZISKOVALNI TABOR ROGLA 2016

Tabor v organizaciji ZOTKS in Občine Zreče in ob podpori Društva Ljudske tehnike Zreče, podjetja Unior, d. d. Program Turizem, Sklada za naravo Pohorje in Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Maribor, je potekal od 3. 7. do 9. 7. 2016 na tradicionalni destinaciji na Rogli. Tabora se je udeležilo 14 mladih raziskovalcev, ki so svoje raziskovalne interese nadgrajevali v štirih raziskovalnih skupinah. V času tabora je bilo poskrbljeno tudi za dodatne aktivnosti in potopisna predavanja. Kot vas leta doslej, je tudi letos neumorni Dušan Kotnik iz Društva Ljudske tehnike Zreče večino dogajanja na taboru zabeležil na filmsko kamero.

Slika 1: Udeleženci tabora Rogla 2016 (foto: Milan Vogrin)

Ornitološko skupino so sestavljali trije udeleženci. Na začetku se je skupina seznanila predvsem s teorijo, tj. z načinom dela, spoznala priročnike in optične pripomočke ter možnosti obdelave podatkov. Skupina je ptice opazovala na višjih nadmorskih višinah, tj. nad 1000 metri. Na tej višini živijo nekatere splošno razširjene vrste ter gorske vrste. Ptice so opazovali v različnih življenjskih okoljih: gozd, barje, planje, potoki ter v delno urbanem okolju v okolici TRC Rogla.

Skupaj so zabeležili 35 vrst. Med najzanimivejšimi vrstami, ki so jih opazovali, sodijo čížek, siva pevka, komatar, brinovka in mali skovik. Tako kot pri vseh omenjenih vrstah so tudi pri brinovki opazovali speljane mladiče, ki so jih odrasli še krmili. Brinovka do sedaj ni bila poznana kot gnezdilka Pohorja. Prav tako smo opazovali speljane mladiče malega skovika, najmanjše evropske sove. Skupino je vodil Milan Vogrin.

Slika 2: Ornitologi na Lovrenških jezerih (foto: Srečko Štajnbaher)

Namen dela **skupine za travniške sadovnjake** je bil, da se udeleženci seznanijo z značilnostmi in pomenom travniških sadovnjakov, spoznajo njihovo vlogo v prostoru in gospodarski pomen. Vključeno je bilo tudi raziskovalno delo, v sklopu katerega so udeleženci na terenu spoznavali raznolikosti nasadov, različne sadne vrste, v stiku s kmetovalci pa spoznali trenutno stanje in vizije posameznikov. Udeleženci so tako spoznavali travniške sadovnjake na območju vasi Planine in Padeškega vrha, Resnika in Skomarja. Na kmetiji Kovše-Kočnik so se udeleženci seznanili z oskrbovanim travniškim sadovnjakom. Na ogledu so fotografirali travniške sadovnjake, žuželke in preostale rastline ter kulturne znamenitosti v prostoru. Udeleženci so se tudi odpeljali v Zreče, kjer so v trgovskih centrih Mercator in Spar spoznavali ponudbo sadja in sokov ter razliko med domačimi in industrijskimi izdelki. Skupina si je ogledala šolski vrt in nasad aronije na šolskem dvorišču v Zrečah, urejen sadni vrt Mumljevih na Brinjevi gori in sadjarsko kmetijo Ane Gričnik na Planini. V sklopu tabora so udeleženci opisali svoj domači vrt, izpolnili učni list, se seznanili s sadjarsko literaturo ter si ogledali šolski vrt v Mislinji. Sprehod do Lovrenških jezer je predstavljal spoznavanje ekosistemov ob poti. Skupina je raziskovala pod mentorstvom Janeza Gačnika.

Slika 3: Manjši posladek za skupino (foto: Janez Gačnik)

Udeleženci **geološke skupine** pod mentorstvo Viljema Podgorška so se najprej seznanili z geološko literaturo in geološkimi zemljevidi ter njihovo uporabo za pripravo na terenskem delu. Prav tako so pregledali dosedanje rezultate geološke skupine na predhodnih taborih na Rogli. Ker je v hotelu Planja razstavljena zbirka do sedaj zbranih primerkov kamnin, mineralov in fosilov z območja Občine Zreče, so si jo tudi ogledali. Vsak dan so odhajali na teren, kjer so pregledovali nekatere že poznane lokacije kamnin, sočasno pa so se namenili odkrivati tudi nove. Še posebej zanimivo lokacijo na vseh taborih predstavlja kamnolom v Stranica, ki je aktiven ter že poznan po mnogih najdbah različnih vrst fosilov in nekaterih mineralov. S pomočjo domačina Davorina Založnika, ki je poznan kot zbiralec mineralov, so obiskali nekaj nekdanjih premogovnikov oziroma bolj odlagališč odpadnega materiala. Pri tem so našli kose premoga, rastlinske fosile in kot posebnost na eni izmed lokacij tudi lehnjak, ki za območje Pohorja kot kamnina ni poznan. Omenjene najdbe predstavljajo letos najpomembnejša mineraloška odkritja na območju Občine Zreče. Obiskane lokacije so tudi ustrezno dokumentirali. Popoldnevi so bili namenjeni prepariranju po različnih načinih, kar je najbolj odvisno od vrste kamnine. Vzorce so pregledali tudi z lupo ter tako spoznavali drobne značilnosti, ki jih na terenu načeloma še ni možno odkriti. Na koncu so pripravili izbor za priložnostno razstavo ob zaključni prireditvi. Nekaj primerkov nabranih mineralov, fosilov in kamnin so si udeleženci geološke skupine lahko odnesli tudi domov. Preostali primerki so shranjeni ter pripravljani za dopolnitev dosedanje zbirke kamnin, mineralov in fosilov na ozemlju Občine Zreče.

Slika 4: Čiščenje materiala (foto: Srečko Štajnbaher)

Botanična skupina je preučevala rastline Rogle na Pohorju. Značilnosti pohorskega gozda so najprej spoznavali na Škratovi učni poti. To je krožna pot, ki delno poteka tudi skozi gozdni rezervat Greben Rogle. Gozd na Rogli sestavlja večinoma smreka (*Picea abies*), saj so bukev (*Fagus sylvatica*) do konca 19. stoletja skoraj v celoti posekali in les porabili v tedanjih glažutih in oglarskih kopah. Naučili so se prepoznavati različne družine cvetnic; klinčnice, kukavičevke, metuljnice, zvončičevke, ustnatice, nebinovke, radičevke, kobulnice, ostričevke ipd. Spoznavali so kisloljubne rastline in se seznanili s pojmom »zelene sence«.

Rastline mokrišč in barij so preučevali na barju Ostruščica, ob Lovrenških jezerih in ob Črnem jezeru. Spoznali so značilno barjansko rastlinstvo in nekatere ombrotrofne vrste. V okolici barij so preučevali tudi mahove in praprotnice ter se tako naučili uporabljati dihonomne določevalne ključce (Mala flora Slovenije).

V bližini hotela ob glavni cesti na Roglo je večje nasutje odpadnega gradbenega materiala, ki se je že začelo zaraščati. Tam so udeleženci preučevali rastline ruderalnih rastišč in se seznanili s pojmom pionirskih vrst. V bližini je bil tudi večji sestoj mnogolistnega volčjega boba, ki je invazivna tujerodna vrsta. V jezerih, mlakah in potokih so vzorčili vodo, pripravili pa so tudi vzorce vodovodne in bazenske vode. Skupno so analizirali 14 različnih vzorcev. Vsakemu so izmerili vsebnost nitratov, trdoto, pH in vsebnost klora. Vode z visokih barij so imele najnižjo trdoto in pH, bazenska voda pa povišano vsebnost klora.

Seznani so se s hladnim postopkom izdelave trdega mila. Uporabili so osnovne sestavine NaOH, palmovo in kokosovo mast, olivno olje z namočenimi ognjičevimi cvetovi ter dodali dišavno olje kumare, karitejevo maslo, naravna sljudna barvila in posušene cvetne lističe ognjiča za dekoracijo. Naslednji dan so milo razrezali na primerno velike kose, uporabno pa bo 4–6 tednov po izdelavi. Mentorica skupine je bila dr. Helena Lesar.

Slika 5: Vračanje s terena z gradivom za obdelavo (foto: Srečko Štajnbaher)

Žal vreme ni bilo najbolj naklonjeno izvedbi nočnega lova metuljev, saj je nevihta prekinila tudi drugi poskus izvedbe, vendar so udeleženci spoznali metode raziskovalnega dela nočnega lova na metulje in tudi kar nekaj primerkov nočnih metuljev. Nočni lov je predstavil in vodil mag. Matjaž Jež.

Slika 6: Priprave na nočni lov (foto: Srečko Štajnbaher)

Zelo uspešna je bila tudi delavnica peke kruha in drugih izdelkov iz moke na domačiji Črešnar v Boharini, pri čemer so vsi udeleženci aktivno sodelovali.

Slika 7: Vse je pripravljeno za peko v krušni peči (foto: Srečko Štajnbaher)

Slika 8: Naši izdelki (foto: Srečko Štajnbaher)

Ob koncu tabora so udeleženci tudi predstavili prve delovne rezultate in seveda tudi svoje vtise o delu in doživetjih na taboru.

Pripravil:

Srečko Štajnbaher, vodja tabora

Poletni tabor smo organizirali:

ob podpori

Društvo ljudske
tehnike Zreče

